

SÖZCÜKTE ANLAM

5 Sınıf

Kazanımlar

- T.5.3.5** Bağlamdan yararlanarak bilmediği kelime ve kelime gruplarının anlamını tahmin eder.
- a) Öğrencilerin tahmin ettikleri kelime ve kelime gruplarını öğrenmek için görseller, sözlük, atasözleri ve deyimler sözlüğü vb. araçları kullanmaları sağlanır.
- b) Öğrencinin öğrendiği kelime ve kelime gruplarından sözlük oluşturması teşvik edilir.
- T.5.3.6.** Deyim ve atasözlerinin metne katkısını belirler.
- T.5.3.7.** Kelimelerin eş anlamlılarını bulur.
- T.5.3.8.** Kelimelerin zıt anlamlılarını bulur.
- T.5.3.9.** Eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder.
- T.5.3.32.** Metindeki söz sanatlarını tespit eder. Benzetme (teşbih) ve kişileştirme (teşhis) söz sanatları verilir.
- T.5.3.33.** Okuduğu metindeki gerçek, mecaz ve terim anlamlı sözcükleri ayırt eder.

ÜNİTE 1

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “kök” sözcüğü terim anlamda kullanılmıştır?

- A) Ataların kökü Azerbeycan'a dayanıyor-muş.
B) Bu işi kökten halledeceğim ben.
C) Bu hafta ekler ve kökler konusunda ilgili sınav olacağız.
D) Ağacın kökleri ortaya çıkmış susuzluktan.

2. Hava kurşun gibi ağır.

Bağır, bağır, bağıriyorum!

Koşun kurşun eritmeğe çağırıyorum...

“Ağır” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde bu dizelerdeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Kurşun, ağır bir madendir.
B) Hatice okula gelir gelmez ağır adımlarla gelip masanın başına geçiyor.
C) Çok ağır hareket ettiği için geç kaldı.
D) Dışarıda bayağı ağır bir atmosfer var.

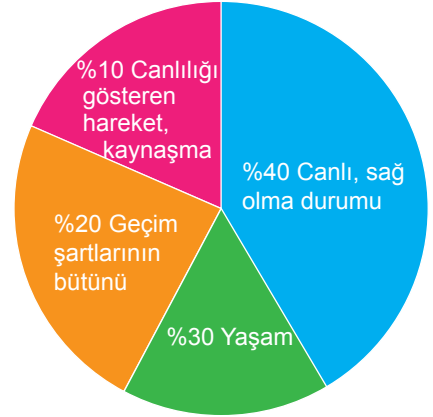
3.

“Yaş” sözcüğünün bu dizeye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Bu kararı söyleyen sesin tesiri gözlerimizi yaşla doldurdu.
B) Bu hareketleri yaptıktan sonra artık bu iş yaş.
C) Yaşlı gözlerle bakma ne olursun arkamdan.
D) 17. yaşıma girerken yaptığımız doğum günümü unutamiyorum.

4.

Bu grafikte “hayat” sözcüğünün bazı anlamları ve bir sınıfta “hayat” sözcüğünü bu anlamlarda kullanan öğrencilerin oranı verilmiştir.

Buna göre aşağıdaki cümlelerden hangisini %20'lik dilime giren öğrencilerden biri söylemiştir?

- A) Hayat sahnesinde otuz beş yaşın basamaklarındayım.
B) Köy hayatı tam bana göre bir hayat tarzı.
C) Hayatımı yazdığım kitaplarla kazanıyorum.
D) Hayat bizi bir araya getirdi.

5. I. Çok şaşkın bakıyordu bana ilk kez.
II. Şaşkın şaşkın duruyordu öyle.
III. Şaşkınlık, çenem, dudaklarım, dilim sanki artık beni dinlemiyorlar.
IV. Şaşkın ağaç sağa sola bakıyordu sanki.

“Şaşkın” sözcüğü numaralanmış cümlelerin hangisinde mecaz anlamda kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

6. “Yüksek” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde “Yukarıda, üst tarafta olan yer” anlamında kullanılmıştır?

- A) Yüksekteki ranzada yatmak her zaman hoşuna giderdi.
B) O yüksek sosyeteden olduğundan bu yemekleri beğenmez.
C) Yüksek basınç geldiğinden hava bir anda çok ısındı.
D) Çocuklar yüksek gerilim hattından uzak durun lütfen.

7. Bilim, sanat, spor, meslek gibi çeşitli alanlarda belli bir kavramı ifade eden/karşılayan sözcüklere terim denir.

Örnekler:

- yüklem, özne, kök, zarf...
(dil bilgisi terimi)

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde terim anlamda kullanılmış bir sözcük vardır?

- A) Onun açısından hava hoş tabii ki.
B) Bana notaları öğretmeye çalışıyor ama nafiye.
C) Suya düşen gölgesine hayran kaldı.
D) Dünyalar kadar işim var bu akşam.

8. Tire'den Aydın'a giderken Selçuk'a uğruyorsunuz. Selçuk'un renkli bir tarihine tanık oluyorsunuz. Çünkü Selçuk bir sürü medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Özellikle de Şirince köyü muazzam bir tarih ve doğa harikasıdır. Oradan Efes Meryem Ana'ya geçiyorsunuz ve tarihi içinize kadar çekiyorsunuz. Efes Antik Kenti'nde zirveye ulaşıyorsunuz. Başka bir ortam, başka bir hava, başka bir nefes...

Bu parçada numaralanmış sözcüklerden hangisi mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) I B) II C) III D) IV

9. Kına beni, arkadaşım kına:
Yalnız, şunu bil ki rahattır içim,
Ellerim bulaşmadıkça ihanete,
Ellerim batmadıkça kana.

Aşağıdakilerin hangisinde “kına” sözcüğü dörtlükte kullanılan anlama gelecek şekilde kullanılmıştır?

- A) Kınamazlar güzel sevse yiğidi / Güzel sevmek koç yiğide ar değil
B) Kına gecesi için alışverişe çıktık.
C) Artık saçları boyamak yerine kına yapmak daha mantıklı.
D) Bizde askere giderken ellere kına yakmak adettendir.

10. Gün ağarınca boynum bükülür
Dalarım uzaklara gönlüm sıkılır
Sorma ne haldeyim
Sorma kederdeyim

Yukarıdaki dörtlükte “Gün” sözcüğü aşağıdakilerden hangisi yerine kullanılmıştır?

- A) Zaman
B) Güneş
C) Akşam
D) Ay

11. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcükle yay araç içinde verilen anlamı uyuşmamaktadır?**

- A) Balık turunda yakaladığı ahtapot üç aşağı beş yukarı (yaklaşık) 8 kg geldi.
B) Arabanın bir anda (aniden) frenine basınca herkes çok korktu.
C) Öğretmen soruyu çözmek için bir yol (yöntem) daha olduğunu söyledi.
D) Günlük (eskimemiş) gazete almak için arka sokaktaki markete gittim.

12. I. Babamdan bu kadar ağır sözler işiteceğimi tahmin etmiyordum.
II. Çocuğun başına güneş geçmiş.
III. Son gemiyi de gönderdik bu limandan.
IV. Yanlarında getirdikleri meyveleri bölüştüler.

Numaralandırılmış cümlelerle ilgili aşağıdaki cümlelerde verilen ifadenin hangisi yanlıştır?

- A) Ağır → “Dokunaklı, insanın gücüne giden, kırıcı” anlamında kullanılmıştır.
B) Geçmiş → “Arkada kalan hayat” anlamında kullanılmıştır.
C) Son → “Artık ondan ötesi veya başkası olmayan” anlamında kullanılmıştır.
D) Yan → “Birlikte, beraberinde olma” anlamında kullanılmıştır.

13. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “uzak” sözcüğünün cümlede kazandığı anlam yanlış verilmiştir?

A) Atalay, uzaklardan bir ses duyar gibi oldu. →

Gidilmesi çok süren, çok
ötelede bulunan, ırak,
yakın karşıtı

B) Uzak bir zamanda tekrar pikniğe gidelim. →

Arada çok zaman bulunan

C) Refik, böyle işlerden pek uzaktır. →

Eli, gücü veya hükmü
yetişmez

D) Evden fazla uzağa gitme, oğlum. →

Ayrı, birbiriyle yakın ilgisi
olmayan

14. Atamalarda açık kadro varmış. Ben de hemen bu açık kadrolara başvuracağım. Başvuru için trenle gideceğim ama her yer dolu. Arkadaşlarıma da rica ettim ancak kimse gelmedi. Ben de yalnız gitmeye karar verdim.

Bu parçadaki bazı sözcüklerin anlamı aşağıda verilmiştir.

- Görevlisi olmayan, boş (iş, görev)
- Boş yeri olmayan, her yeri tutulmuş olan
- Yanında başkaları bulunmayan

Buna göre aşağıdaki sözcüklerden hangisinin anlamı verilmemiştir?

A) Açık

B) Dolu

C) Yalnız

D) Boş

1. Aşağıdaki cümlelerde altı çizili sözcüklerden hangisi terim anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Herkesin elinde nota vardı koroda.
B) Milletin doğrusu ile mi hareket edeceğiz?
C) Elementleri işledik bu hafta derste.
D) Öğretmenimiz tahtaya bir doğru çizerek dikkatleri üzerine çekti.

2. “Yaş” sözcüğü aşağıdakilerin hangisinde gerçek anlamının dışında kullanılmıştır?

- A) Kaç yaşında olursa olsun insan her şeyi başarabilir.
B) Yaşlı bir ağaca benziyordu çünkü kökü meydana çıkmıştı.
C) Oğlumuzu okuttuk, bu yaşa getirdik.
D) Bu iş yaş, ben sana söyleyeyim.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “küçük” sözcüğü mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Odası, sanatçıların küçük posterleriyle kaplıydı.
B) En küçük oğlum futbola oldukça yetenekliydi.
C) Böyle küçük insanlarla beni muhatap etme lütfen.
D) Küçük eniştem bize geldi.

4. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde altı çizili sözcük mecaz anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Kredi çekmek için bankaya geldik.
B) Sınıfı parça parça geziye götürmek için ikiye böldü.
C) Her sınıfın kuralları olduğundan çiğnememek gerekir.
D) Sakız çignemek için ta bakkala kadar yürüdü.

5. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “açı” sözcüğü yay araç içinde verilen anlamda kullanılmamıştır?

- A) Gel bir de olanlara benim açımdan bak. (Mecaz anlam)
B) Dar açıdan güzel bir şut çaktı. (Gerçek anlam)
C) Bu hafta açılar konusu işledik geometri dersinde. (Terim anlam)
D) Kapının açısı tutmayınca yeniden taktılar. (Mecaz anlam)

6.

Bu amca birine benziyordu.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi, bu cümlede boş bırakılan yere getirilirse mecaz anlam kazanır?

- A) Sert
B) Yardımsever
C) Kahraman
D) Cimri

7.

“Küba'nın yaklaşık 30.000 doktoru Dünyanın yoksul ülkelerinde ücretsiz hizmet vermektedir. Biz doktor göndeririz asker değil.”

Fidel Castro

Yukarıdaki görselde “yaklaşık” sözcüğü hangi anlamda kullanılmıştır?

- A) Gerçek değeri ve miktarı değil, ondan az fazla veya eksik bir niceliği gösteren
B) Uzak ile yakın arasındaki mesafe
C) Belli bir yer arasındaki uzaklık
D) Belirli bir yaş arasındaki yakınlık

8.

“İzmir’e buradan bir vasıtayla gittik.” cümlesindeki “vasıta” sözcüğünün eş anlamlısı aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

- A) Bostanlı’dan arabalı vapurla Üçkuyular’a geçtik.
B) Arabalar için bakım zamanı geldi.
C) Düşüne gitmem için bana bir araç lazım.
D) Kamyonlar buraya öğle saatlerinde girmez.

9. Aşağıdaki cümlelerde “**vurmak**” sözcüğünün kullanıldığı anlamlarla ilgili hangisinin ifadesi yanlıştır?

- A) Bu salgın krizi bizi vuracak galiba. → “Mecaz anlamda” kullanılmıştır.
- B) Elindeki kitabı masaya vurdu. → “Gerçek anlamda” kullanılmıştır.
- C) Dalgalar kıyıya vuruyordu akşam saatlerinde. → “Terim anlamda” kullanılmıştır.
- D) Uzaktan öyle bir topa vurunca kaleci bile tutamadı. → “Gerçek anlamda” kullanılmamıştır.

İsmin yayıncılık

İsmin yayıncılık

İsmin yayıncılık

11. Ak saçlarından yağmur damlaları akıyordu.

Bu cümledeki altı çizili sözcükler arasındaki anlam ilişkisi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakın anlamlılık B) Eş seslilik
C) Eş anlamlılık D) Zıt anlamlılık

10. Yazılışları ve okunuşları aynı olduğu hâlde anlamları tamamen farklı olan sözcüklere eş sesli (sesteş) sözcük denir.

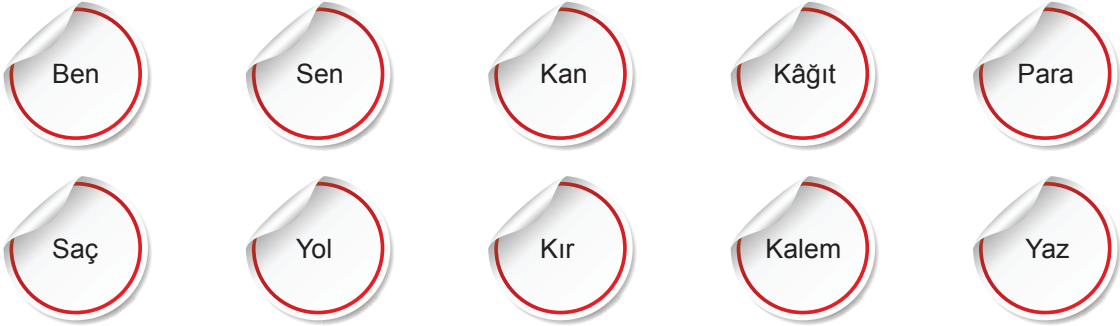
Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geçen altı çizili sözcükler yukarıdaki tanıma örnek değildir?

- A) Yemeğe ben, Nedim ve Kemal üç kişi geleceğiz.
- B) Yan koltuğum boş olduğundan cam kenarına geçtim.
- C) Bahçeye soğan ekmek için toprağı kazdım.
- D) Ormanlara ağaç dikmek için okulca kampanya başlattık.

12. Aşağıdakilerden hangisinde zıt anlamlı sözcükler bir arada kullanılmamıştır?

- A) Aşağı yukarı 2 haftadır görüşmüyoruz.
- B) İyi dost kötü günde belli olur.
- C) Ak akçe kara gün içindir.
- D) Ben onun içini biliyorum.

13. Yazılış ve okunuşları aynı olan; ama anlamları birbirinden farklı olan sözcüklere eş sesli (sesteş) sözcükler denir.

Buna göre yukarıda verilen kutucuklardaki sözcüklerden kaç tanesi eş seslidir?

- A) 3 B) 4 C) 5 D) 6

14. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ölçü” sözcüğünün cümlede kazandığı anlam yanlış verilmiştir?

- A) Aman arkadaşlar bu akşam ölçüyü kaçırmayalım. → Mecaz anlam
- B) Ölçü ile yapılan kekin tadı da başka oluyor. → Gerçek anlam
- C) Şiirlerinde hece ölçüsünü kullanır. → Terim anlam
- D) Elbisenin ölçüsünü aldirmaya gittim. → Mecaz anlam

1. İzmir'in yanı başındaki cennet Tire'nin eski sokakları, insanları ve eşsiz lezzetleri keşfedilmeyi bekliyor. Güme Dağlar'ına kadar uzanan Tire, dar sokaklarındaki asırlık ağaçları ve renk renk evleriyle herkesin sevgisini kazanıyor. Tire'ye Bizans tarihçisi Pachmeres "Keşişler Yöresi", Evliya Çelebi "Şehr-i Muazzama", Katip Çelebi ise "Eski Taht Şehrini" demiş. Ben de doğasıyla ve kültürüyle gizli bir cennet olan bu ilçeye "Yeşil Tire" demeyi yakıştıyorum. Gerçekten de bu şehir insanı derinden etkiliyor.

Bu parçadaki altı çizili söz grubunun yerine aşağıdakilerden hangisi kullanılamaz?

- A) Zihnimizde ebedî yer ediyor.
B) Unutulması güçtür.
C) Bakanlara rahatsızlık veriyor.
D) Görenleri büyülüyor.
2. O, çevresindeki herkese işlerini bir güler yüz karşılığında yaptırırdı.

Altı çizili sözün bu cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Her şeyini hemen topladı.
B) Çok büyük bedeller ödedi.
C) Hiçbir beklentisi olmadan ders verdi çocuklara.
D) Düşünmeden konuşunca başına ne işler açtı bir bilseniz.

3. **Aşağıdaki cümlelerde yer alan ikilemelerden hangisi farklı bir anlam ilişkisiyle oluşturulmuştur?**

- A) İri yarı bir adam geldi az önce.
B) İyi kötü günlerimiz oldu onunla.
C) Güzel çirkin demeden aldı pazardaki bütün elmaları.
D) İleri geri konuşunca çok üzüldü.

4. Tire'ye ilk kez tren ile gitmiştim. Basmane Garı'ndan ayrılan tren ile Tire yolculuğuma başladım. Keyifli bir tren yolculuğuma çıtır gevrek ve peynir eşlik etti. Tıngır mıngır giderken ara ara istasyonlarda duran trenin camından koşturan insanları izlemek hiçbir yerde rastlanamayacak ayrı bir zevkti.

Bu parçada altı çizili sözün yerine aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

- A) Cesareti
B) Doğallığı
C) Sıra dışılığı
D) Öz güveni

5. ● Gurbetten gelmişim yorgunum hancı.
● Adamı Tire'den aldım, geldim.
● Dün akşam öğretmenlerim bizim eve geldi.

"Gelmek" sözcüğü bu cümlelerde aşağıdaki anlamlarından hangisiyle kullanılmamıştır?

- A) Ulaşmak, varmak
B) Getirmek
C) Oturmaya, ziyarete gitmek
D) İzlemek, takip etmek

6. Levent Bey, herkese yardım elini uzatırdı. Pek çok konuda ondan yardım almak, ona fikrini sormak amacıyla gelen kimseye ----. Bütün işi ----. Kimseye yük olmazdı. Bazen ummadığı kişiler tarafından ihanete uğradı ve ----.

Aşağıdaki deyimlerden hangisi bu metinde boş bırakılan yerlerden herhangi birine getirilemez?

- A) Sırt çevirmezdi
B) Sırtlanırdı
C) Sırt sırta verirdi
D) Sırtından vurulmuşa dönerdi

7.

Bu afişte anlatılmak istenen en iyi ifade eden söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Suyu boşa harcama.
- B) Temiz ol, hastalıktan korun!
- C) Su hayattır, hayat güzel.
- D) Temiz ülke, temiz dünya!

8. Nazım Hikmet'in şiirlerinde hiçbir yabancı tat yoktur.

Bu cümledeki altı çizili sözle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Şiirlerinde Batı edebiyatına özentisi vardır.
- B) Nazım Hikmet millî bir şairdir.
- C) Şiirlerinin bazılarında çeviri tadı vardır.
- D) Batı ile Doğu edebiyatının karmasıdır Nazım Hikmet.

9. O kimseyi kendine örnek almazdı öykülerinde. Kendine has bir tarzı vardı.

Bu parçadaki altı çizili ifadeyle gerçek yazarların hangi özelliği vurgulanmaktadır?

- A) Sadeliği
- B) Etkileyiciliği
- C) Samimiyeti
- D) Özgünlüğü

İsmail Yayıncılık

İsmail Yayıncılık

İsmail Yayıncılık

10. Onunla yaşadıklarımın sonra çok ama çok üzüldüm. O kadar pişmanlık hissettim ki yıllarım gitti. Geriye döndürebilsem keşke bazı şeyleri ama mümkün değil.

Altı çizili söz grubunun cümleye kattığı anlam aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) O kadar mutluyum ki kaybolan yıllarımı geri verdiler.
- B) İpliğini pazara çıkardı bütün konuşmalarıyla.
- C) Onun için verdiğim bütün emeklerim boşa gitti. Her şey heba oldu.
- D) Beni beklemeden tatile gittiler.

11. I. Nilüfer, uzaktan bir ses duyar gibi oldu.
II. Uzak bir gelecekte sana çok güzel hediyelerim olacak.
III. Bu olaydan sonra benden iyice uzaklaştı.
IV. Fazla uzağa gitme ne olursun.

“Uzak” sözcüğü numaralanmış cümlelerde kaç farklı anlamda kullanılmıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

12. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “el” sözcüğü “aileden, çevreden olmayan kimse” anlamında kullanılmıştır?**

- A) Kâtip benim ben kâtibin, el ne karışır!
- B) Ellerim, ayaklarım bir anda buz kesildi.
- C) Onun bu işte kesin eli var.
- D) Eli kolu bağlı bir şekilde oturuyordu.

11
Sayfa

TEST
3

Kazanım Temelli Sorular
5.3.5

Kalınlaşmış ve Kalıplaşmamış Söz Grupları

TÜRKÇE

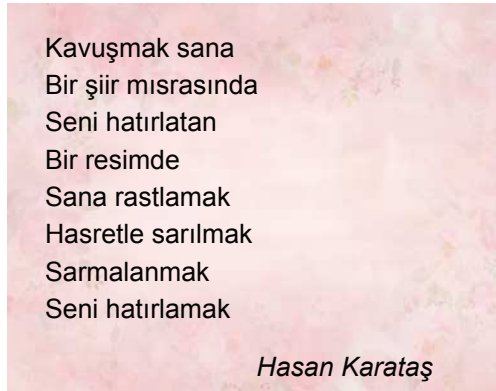
13.

Verilen şiirde kırmızı bölümlerle belirtilen sözcüğün anlamı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

- A) Bir alışkanlıktan veya bir kişiden vazgeçmek
- B) Engel olmak
- C) Saklamak, artırmak
- D) Bir işi başka bir zamana ertelemek

14.

“Sarılmak” sözcüğü aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu dizelerdeki anlamıyla kullanılmıştır?

- A) Ellerine sarıldım, öpüyorum, sorularımı tekrarlıyorum.
- B) Battaniye sarılmış bir sürü çocuk dışarıda öylece bekliyordu.
- C) Bilgisayara bir sarıldı ve bir daha bırakmadı.
- D) Bu olaydan sonra derslerine daha fazla sarıldı.

1. I. Göze - girmek
II. Göze - koymak
III. Göz - gelmek
IV. Gözden - düşmek

Yukarıdaki sözcük çiftlerinin her birinin bir deyim olması için hangilerini yer değiştirmelidir?

- A) I ve IV
B) II ve IV
C) II ve III
D) I ve III

2. “Yaptığın güzel hareketler insanın kalbini dolduruyor.” cümlesindeki deyim anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yüreğini sevgiyle ısıtmak
B) Küs duruma gelmek
C) Ona çok kızmak
D) Kendini ona affettirmek

3. “Uzaktan eğitimde Levent Öğretmen’in anlattıklarını can kulağı ile dinlemeliyiz.”

Verilen cümledeki “can kulağı ile dinlemek” deyiminin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sessizce dinlemek
B) Uzaktan, gizlice dinlemek
C) Tüm benliğiyle, büyük bir dikkatle dinlemek.
D) Elleri bağlı, izleyerek dinlemek.

4. Dilimizde “dert” sözcüğünün kullanıldığı pek çok deyim vardır:

Önemsemeye, üzölmeye değmez anlamında kullanılan “dert değil”, dertini dökmek anlamında kullanılan “dert anlatmak”, kendini kötü ve zor bir duruma düşürmek anlamında “başına dert açmak”, bir şeyi yapamamaktan dolayı üzölmek anlamına gelen “başını derde sokmak” deyimleri kullanılır.

Bu parçada numaralanmış deyimlerden hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

- A) I
B) II
C) III
D) IV

5. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde deyim açıklamasıyla birlikte verilmiştir?

- A) Arkadaşlarına dil çıkartmıştı, onlarla alay etmişti.
- B) Dilinde çıkan dil yarası yüzünden rahat konuşamıyordu.
- C) Çevresindekilere dilini uzatıp renk değişimini gösteriyordu.
- D) Dile kolay bu kadar soruyu bitirdim.

6. “Durup dururken adama olmadık sözler söylemiş, şimdi ayıkla pirincin taşını!”

Bu parçada kullanılan “ayıkla pirincin taşını” deyiminin yerine aşağıdaki deyimlerden hangisi kullanılabilir?

- A) Yardım etmek
- B) İşin içinden çıkılması güç durumda olmak
- C) Söz vermek
- D) Korkudan kaçmak

7. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde “ağız” sözcüğü deyim içinde kullanılmamıştır?

- A) Her şey ortaya çıkınca onun ağzına sakız olduk.
- B) Murat’ın ağzından lokmasını almış.
- C) Sınavdan düşük alınca ağzını bıçak açmıyordu.
- D) Şişenin ağzından su damlıyordu.

8. Bizim işimize ancak kendimiz canla başla sarılabılıriz. Bir kimsenin sıkıntısına çare bulacak olan kimse, içinden acı duyarak değil zevk ve eğlencesinden geri kalmayarak bu işi yapar.

Bu durumu özetleyecek atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İki gönül bir olursa; samanlık seyran olur.
- B) Üzüm üzüme baka baka kararır.
- C) El elin eşeğini türkü çağırarak arar.
- D) Güzelliği bir sivilce, zenginliği bir kıvılcım yok eder.

9. I. "Biri yer biri bakar; kıyamet ondan kopar" atasözü kişileri yoksul kimsele-re yardım etmeye teşvik ederken "Aç yanından kaç" atasözü bunun tersini öğütlemektedir.
- II. "Derdini söylemeyen derman bulamaz" atasözü kişileri dertlerini dostlarıyla paylaşmaya teşvik ederken "Sırrını verme dostuna o da söyler dostuna" atasözü bunun aksini savunmaktadır.
- III. "Her koyun kendi bacağından asılır" ve "kurunun yanında yaş da yanar." ata sözleri anlamca birbirini çürütür.

Numaralanmış atasözleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Birbirleriyle anlamca çelişkili atasözleridir.
- B) Hepsi birbirinin yerine kullanılabilen atasözleridir.
- C) Hepsi de anlamca aynı doğrultudadır.
- D) Deyim yerine kullanılabilen atasözleridir.

10. ● İki at bir kazığa bağlanamaz.
- Zorla güzellik olmaz.
- Kalpten kalbe yol vardır.

Aşağıdakilerin hangisinde yukarıda verilen atasözlerinden birinin açıklaması yoktur?

- A) Bir işe girişen, o işin güçlüklerini veya masraflarını göze almalıdır.
- B) Gözü doymayan hırslı insanlar küçük bir çıkar için bütün varlığını tehlikeye atar.
- C) Kişiye, beğenmediği şey zorla beğendiremez.
- D) Birbirini seven, gönülden bağlı kimseler kendileri için ne iyilik düşünüyorlarsa dostları için de aynısını düşünürler. Bu karşılıklı düşünceler sevginin pekişmesine, derinleşmesine yol açar.

11. Toplumda bir yöneticinin yönetiminde çalışan kimseler yöneticinin tutumuna göre hareket ederler. Bu atasözüne göre yönetici yetenekli ise yapılan işlerde başarılı olurlar. Eğer yetenekli değilse toplumu uçuruma sürüklerler, çamura batırırlar; hatta attan bile düşerler.

Bu açıklamaya uygun düşen atasözü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) At binenin, kılıç kuşananındır.
- B) At sahibine göre kişner.
- C) Atı alan Üsküdar'ı geçti.
- D) Kaz gelecek yerden tavuk esirgenmez.

12. **Aşağıdaki atasözlerinden hangisi "cimrilik" ile ilgili değildir?**

- A) Cimri malı götürür, kendini bitirir.
- B) Cimrinin gümüşü, kendisi gömülünce topraktan çıkar.
- C) Damlaya damlaya göl olur.
- D) Kar kuytuda para pintide eğleşir.

13.

	Deyim	Açıklaması
I.	Kabak tadı vermek	Bıktırmak, usanç vermek
II.	Kabuğuna çekilmek	Yalnız kalmak
III.	Kafa tutmak	Her şeyi kabul etmek
IV.	Kafadan atmak	Rastgele konuşmak

Yukarıdaki tabloda kaç numaralı deyimın açıklaması yanlış verilmiştir?

A) I

B) II

C) III

D) IV

14. Aşağıdaki atasözlerinin hangisinin açıklaması yanlış verilmiştir?

	Atasözü	Açıklaması
A)	Kele, kösedan yardım gelmez.	Kendi kendine yeterli olamayan bir kimseden başkasına hayır gelmez.
B)	Komşu komşunun külüne muhtaçtır.	Komşular birbirine iyilik yapmamalıdır. Herkes kendi başının çaresine bakmalıdır.
C)	Verirsen doyur, vurursan duyur.	Yaptığın iş amacı sağlayacak biçimde olmalıdır.
D)	Az veren candan, çok veren maldan.	Varlıklı olmayan kimse az verir ama içten verir, çok verense varlıklısıdır yalnızca maldan vermiş olur”

1. I. Altın sarısı saçların gözümü alıyordu.
II. Ağaç bugün dallarını koparan çocuğa küstü.
III. Dağ gibi bulaşık beni bekliyor.
IV. Sustu bu gece ay.

Numaralanmış cümlelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) I. cümlede benzetmeye başvurulmuştur.
B) II. cümlede kişileştirme vardır.
C) III. cümlede abartma vardır.
D) IV. cümlede tezat (zıtlık) yani karşıtlık bulunmaktadır.

2. Benzetme, zayıf olan bir varlığı güçlü olan bir varlığa herhangi bir yönüyle benzetilmesidir. Bu sanat anlatıma kuvvet katmak ya da anlatılan özelliğin daha fazla olduğunu belirtmek için kullanılır.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde benzetme yapılmıştır?

- A) Muğla'daki arabayı daha çok beğendim.
B) Virüs olayı hepimizi çok üzdü.
C) Kitabında yaşadığı yerleri anlatmış.
D) Ay gibi doğdun gecelerime.

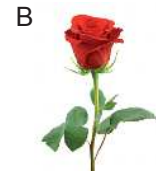
3. Kelebekler gibi özgürdü ruhum,
Belki de özgür olma tek umudum.
Ben ise sıradan bir kuldum,
En sonunda aradığımı buldum.

Bu dizelerde görülen söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Benzetme
B) Abartma
C) Karşıtlık
D) Konuşturma

4. Kardelene küstü bu sene kışlar,
Ağaçlarda yuvalanmış kuşlar,
Yağmurdan sonra gülün üzerinde yaşlar,
Kar yağmadı diye ağladı, ağladı, ağladı kışlar.

Verilen dizelerde aşağıdakilerden hangisi kişileştirilmiştir?

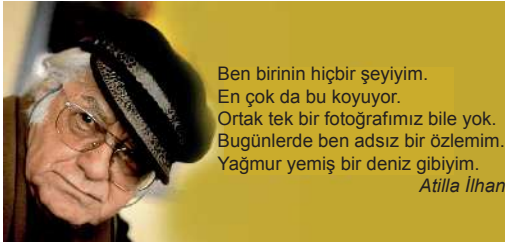
5.

Dizelerde görülen söz sanatı aşağıdaki-
lerden hangisidir?

- A) Konuşturma B) Kişileştirme
C) Abartma D) Tezat (Karşıtlık)

6.

Görselde verilen Atilla İlhan'ın şiirindeki
söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kişileştirme B) Abartma
C) Karşıtlık D) Benzetme

7.

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatların-
dan hangisi kullanılmıştır?

- A) Benzetme B) Abartma
C) Konuşturma D) Kişileştirme

8.

Kişileştirme

Cansız varlıkları veya hayvanları insanmış
gibi gösterme, canlandırma sanatıdır. (teşhis)

Aşağıda verilen dizelerin hangisinde ki-
şileştirme yoktur?

- A) Sokaktaki aç kediler,
Yalnızlığın türküsünü söylüyordu.
B) Gün batımında ağaçlar hüzünle salla-
nıyordu,
Dallarını öne eğmeden.
C) Pamuk gibi yanaklarından,
Zifiri karanlık saçlarından sen sorum-
lusun.
D) Derinden derine ırmaklar ağlar
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi.

İsmi yazınclık

İsmi yazınclık

İsmi yazınclık

9.

Sabahladım,
yedi gece durmadan
üst üste
Gittiği yerden arar diye

Sıla'nın görselde verilen şarkı sözünde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Benzetme
- B) Abartma
- C) Konuşturma
- D) Kişileştirme

10.

Benzetme (Teşbih) Sanatı

- Benzetme (Teşbih)
- Bir kavramı, daha güçlü anlatabilmek amacıyla, aralarında benzerlik ilişkisi bulunan iki varlık yada kavramdan nitelikçe zayıf olanın güçlü olana benzetilme sanatına "benzetme (teşbih)" denir.

- I. Gül misali dikenleri vardı onun da.
- II. Güz gülleri gibiydik, hiç bahar yaşamadık.
- III. Keçiler çobanın sözünden çıkmıştı.
- IV. Onunla dans etmek, körebe oynamak gibiydi.

Yukarıdaki numaralandırılmış cümlelerin hangisinde benzetme yapılmamıştır?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

11.

Görselde verilen karikatürde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

- A) Benzetme
- B) Karşıtlık
- C) Konuşturma
- D) Abartma

12.

Bu görselden hareketle,

- I. Ağaç burada oduna benzetildiğinden benzetme söz sanatı vardır.
- II. Ağaca burada insan özellikleri yüklediğinden kişileştirme söz sanatı vardır.
- III. Burada ağaç kesme olayını abarttılarından abartma söz sanatı vardır.
- IV. Tezat yani zıtlık söz sanatı yoktur çünkü bir sözcüğün olumsuzunu onun zıttı olamaz.

numaralanmış bilgilerden hangisi doğrudur?

- A) I
- B) II
- C) III
- D) IV

19

Sayfa

TEST
5Kazanım Temelli Sorular
5.3.32

İslem yayıncılık

İslem yayıncılık

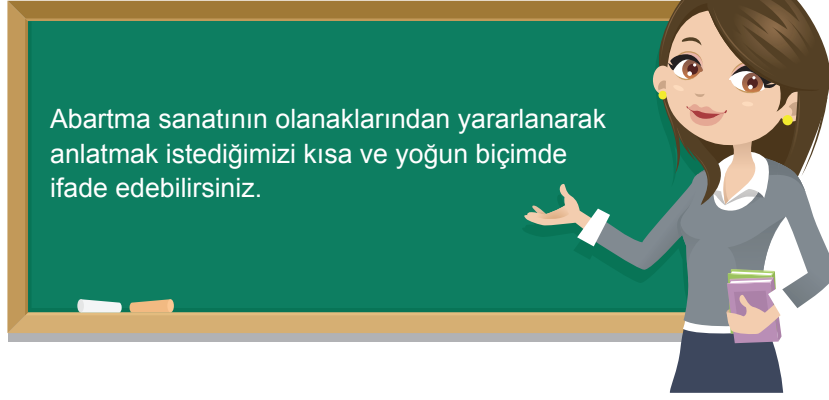
İslem yayıncılık

Söz Sanatları

TÜRKÇE

5

13.

Aşağıdaki şiirlerden hangisinde abartma söz sanatı vardır?

- A) Ormandaki ağaçlar,
Hep bir ağızdan yalnızlığın türküsünü söylüyordu.
- B) Güneşi eriten sevdam,
Senin yüreğini eritmez mi sandın?
- C) Altın gibi sapsarı buğdayların arasından,
Koşarak koşarak gel bana, gel.
- D) Yarınlar bizim,
Gelecek bize doğru geliyor bile.

14.

Levent Öğretmen, derste "söz sanatları" konusunu işlemiş ve işlediği konulara numara vermiştir. Daha sonra öğrenciler birer dize yazmıştır. Öğrencilerin yazdıkları dizeler şu şekildedir:

Güner

Yeni arabamın rengi vişne gibiydi.

Bulut güneşin arkasından gülümsüyordu.

Müslüm

Can

Sen gelirken ben gidiyordum çoktan.

Verilenlere göre öğrencilerin yazdıklarını dizelerdeki söz sanatlarıyla eşleştirdiğimizde doğru eşleştirme aşağıdakilerden hangisi gibi olur?

- A)

Güner	1
Müslüm	2
Can	4

 B)

Güner	4
Müslüm	1
Can	4

 C)

Güner	2
Müslüm	1
Can	4

 D)

Güner	2
Müslüm	1
Can	3